

“Amics de Vinaròs” visita el Moli de Noguera

Un nombrós grup de socis i simpatitzants de la nostra Associació, encapçalats pel President José Luis Pascual Pla i format per més de cinquanta persones, va realitzar l'anunciada visita guiada a l'antic molí de Noguera el passat dissabte 19 d'abril.

Volem deixar expressa constància de les facilitats que ens ha donat la Regiduria de Cultura i especialment el tècnic municipal Xavier Palomo, així com també al Sr. José Masip responsable de l'Ajuntament en la visita, que ens va facilitar l'accés a les diferents estàncies així com informació, de tot tipus, de la zona.

La part més antiga, l'obrador o la sala de molinada, fou el que vam visitar en primer lloc. En ella, a més de dos voltes de probable origen musulmà, es troben els magnífics arcs ogivals que donen a esta sala un suggerent aspecte medieval. També trobem en aquesta sala les tres moles soleres o fixes, on antigament i fins a 1914 es realitzava la molinada del blat i altres cereals. Baix estes moles es troba el carcabà o sala de turbines, actualment inaccessible i que vam poder aguar a través d'un xicotet buit que existeix al costat d'una de les moles. En la sala contigua, actualment arruïnada, es troba una arcada de la qual la finalitat es totalment desconeguda.

Després vam visitar la planta superior en la que es troben les estades que van constituir la vivenda del moliner i la seua família, amb la cuina en la que destaca la gran xemeneia i el forn, en perfectes condicions, en el que molt probablement es podria coure pa avui en dia. En aquesta mateixa planta estan les dues cisternes amb les que conta l'edifici.

A continuació vam passar al pis superior on vam poder veure les sales i alcoves que utilitzaven els antics propietaris del molí durant les seues estades estiuenques a la finca, així com la sala on es va instal·lar un quiròfan de campanya durant la Guerra Civil 1936-39. En esta mateixa planta està la capella u oratori, que en el seu dia va estar decorada sumptuosament i en la que es trobava el magnífic retaule que actualment està instal·lat en l'església arxiprestal de Vinaròs. Allí vam poder admirar els magnífics esgrafiats que decoren la volta i comprovar que lamentablement estan en gravíssim procés de deterioració, a causa de les goteres de la cuberta. Antigament l'accés a la capella es realitzava per l'atri, de senzilla però elegant traça renaixentista, encara que actualment convertit en un fosc traster, amb els seus quatre arcs tapiats.

Des d'una de les terrasses vam veure les restes de dos rellotges de sol i els antics cubells que donaven pressió a l'aigua que feia moure les turbines. Després de l'acostumada "foto de família", vam poder veure les restes de la sèquia que portava l'aigua des de l'assut o peixera a 1.500 metres riu amunt i la creu o peiró, que junt al desaparegut camí Reial indicava al caminants l'existència d'una capella i del qual a la seua base existeixen inscripcions que fins al moment no han pogut ser desxifrades.

Es de destacar i valorar l'actuació Municipal, en el seu dia, amb la compra del Molí i la seua incorporació al patrimoni Municipal, encara que cal advertir que les instal·lacions precisen una actuació immediata per a evitar deterioracions irreversibles, així com la protecció immediata d'alguns elements que aparentment ja han estat manipulats, al marge d'establir un pla d'usos, ambdós casos, l'Associació Cultural ofereix tota la seua col·laboració i suport.

Les explicacions de la visita van estar a càrrec del soci Santiago Roig, bon coneixedor de l'edifici i de la seua història i autor de l'obra "El molino de Noguera, siete siglos de

tecnologia medieval en Vinaròs” que es publicarà el proper mes de maig, editada per la nostra Associació.

En resum, una sortida profitosa, en la que vam tenir l'ocasió de conèixer un dels monuments més antics i més desconeguts del patrimoni històric de Vinaròs.

